

nec Africa, nec Illyricus, quæ omnes Primates habuere. Quis autem præter Romanum Episcopum hac dignitate in Italia functus est? Non est sane quod eam Mediolanensi aut cuiquam alteri Italiæ Metropolitano tribuas, cum singuli uni tantum provinciæ Ecclesiasticæ præfuerint: Exarchus autem seu Primas superior esse debeat non unius tantum provinciæ Ecclesiasticæ, sed alicujus diocesis ex pluribus Ecclesiasticis provinciis constitutæ, ut jam ex Balsamone diximus. Planè fatendum est, quod sicut solus Romanus Pontifex plures sub se provincias Ecclesiasticas & Metropolitanos habuit in Italia, solus etiam in ea vere Primas per sex prima sæcula fuit.

Si quis autem, cur is tot honoris titulis, scilicet Pontificis Summi totius Ecclesiæ, Patriarchæ & Primatis, à nobis insignitus sit, miretur, desinat: cum ex communi Philosophorum sententia, Entia superiora omnes inferiorum perfectiones in se unitas contineant; vivens perfectiones entis simplicis, animal perfectiones viventis & entis simplicis, & rationale perfectiones animalis viventis & entis simplicis. Unde cum Episcopus Ecclesiæ Romanæ, Antistitem omnium caput & Pontifex fuerit & sit, mirum esse non debet, si horum omnium nomina, sicut auctoritatem, possideat. Nec hoc magis repugnare videtur supremæ illius auctoritati, quam quod Galliarum Rex, plurimarum regionum, in quas regiam & supremam potestatem exercet, Dux præterea, Marchio, Comes & Baro dicatur. Imo par est omnino ratio, & sicut Rex Christianissimus ultra regiam potestatem, quamdam propriam habet, quatenus Dux est Aquitanix, & Comes Campanix, in Aquitania & Campaniæ; sic Romanus Pontifex præter supremam & universalem potestatem, qua caput Ecclesiæ constituitur, propriam habet Patriarchalem in Occidente, & propriam Exarchicam in Italia. Addam mox & Metropolitanam in provincia Romana, & Episcopalem in sua parœcia. Tantò verò probabilius est sententia illa, quod dignitatum Ecclesiasticarum jura & privilegia distincta sint, ut in proëmio annotavimus, & alibi fusiùs probabitur: adeo ut plane alia munia sint Summi Pontificis, alia Patriarchæ, alia Primatis, alia Metropolitanæ, alia tandem Episcopi.

VI.
VARIA EPI-
SCOPI ROMANI
NOMINA.

Jam ad singularum provinciarum Ecclesiasticarum illustrationem veniamus. Inter eas Romana prima est & amplitudine & dignitate. Provinciam autem Romanam appello, quam Romanus Pontifex, non supremo, Patriarchico, aut Exarchico jure administrabat, sed Metropolitico. In qua nempe solus poterat Episcopos ordinare, Ecclesias instituere, lites inter Episcopos & Clericos dirimere, Concilia provincialia celebrare, aliaque ejusmodi Metropolitanorum munia obire. Hujus Metropolis Roma, quæ etiam caput mundi, mater urbium, orbis Romani gloria, sedes fortunæ & Imperii, theatrum dignitatis, thronus Sacerdotii, religionis norma, sedesque Romani Pontificis, qui hujus proprius Episcopus semper fuit, in ea solus ordinans Clericos, solus sacramenta per se vel per alios ministrans, fidelesque Episcopali auctoritate solus gubernans; adeo ut nullus præter ejus consensum ne quidem Missas celebrare posset in Ecclesia Romana, ut dicitur in fine Synodi tertiæ Romani sub Symmacho ^a his verbis: *Quisquis verò Clericorum post hanc formam* ^a Synod. Rom. *à nobis prolatam, quocumque sacramento Deo loco, in Ecclesia Romana Missas celebrare* ³ sub Sym. *presumpserit, præter conscientiam Papæ Symmachii, dum vivit, statutis canonicis velut schismaticus percellatur.*

VII.
DE PROVIN-
CIA ROMANA.

Si antiquum petas Codicem, apud quem de hac provincia sermo sit, Vaticanum pervetustum proferam, apud quem sextus Canon Nicænus sic legitur. ^b *De Primatu Ecclesiæ Romanæ, & aliarum Civitatum Episcopis.* Anti- ^b Canon. 6. Ni- *qui moris est, ut Episcopus urbis Romæ habeat principatum, ut suburbicaria loca,* ^{cæn.} *& omnem provinciam suam sollicitudine gubernet.* O verba singulari observatione digna! Certum est ex communi Historiæ Ecclesiasticæ peritorum consensu, hoc Canone Patriarchis Metropolitique jus Patriarchale habentibus